

DELAVSKA POLITIKA

St. 119.

V Ljubljani, sobota 19. junija 1926.

Leto I.

Naši rudarji za angleške tovariše.

Naša Unija rudarjev je poslala stavekajočim angleškim rudarjem 60 funtov šterlingov, t. j. okrog 18.000 dinarjev, da podpre tudi dejansko orjaško borbo angleških tovarišev.

Ta dokaz solidarnosti in požrtvovalnosti naših slovenskih rudarjev je toliko pomembnejši, če pomislimo, da trpe naši rudarji baš sedaj največje pomanjkanje, da je med njim na tisoče brezposelnih in da zaposleni rudarji delajo za škandalozno nizko plačo ob skrajnem številu plačanih delovnih dnevov.

V trenutku najhujše bede in najtemnejših izgledov za bodočnost, v trenutku, ko mora na stotine naših rudarskih družin v tujino, so nabrali in odposlali angleškim tovarišem to ne baš malo svoto, da pokažejo, kako razumejo mednarodno solidarnost, kako znajo ceniti orjaške napore angleškega rudarskega proletarijata. V naši rudarski Uniji je le nekaj nad 1000 organiziranih članov, in teh tisoč zavednih članov je nabralo to svoto, da pokaže obenem, kako bi bilo angleškim rudarjem lahko vztrajati še dolgo v boju in zmagati na celi črti, ako bi proletarijat v vseh drugih državah dal proporcionalno ravno toliko, kolikor so dali naši številčno in socialno šibki, a zavedni in organizirani rudarji.

Ta lepa gesta naših organiziranih rudarjev je obenem najboljši in najhrupnejši odgovor na podtikanje in klevete naših komunističnih kričarjev in razbijačev, ki blatijo, nergajo in cepijo naš pokret ter ustanavljajo neke odbore za nabiranje prispevkov za angleške rudarje, potem, ko smo mi brez nekih odborov in brez hvalisanja v javnosti dejansko že izvršili v polni meri svojo dolžnost. Naj sedaj tudi oni pokažejo v isti meri in na isti način svojo solidarnost, da ne bo preočitna razlika med njihovim čvakanjem in našo prakso!

To naj politični in moralni »Drekalistični« krakelerji vzamejo na znanje.

Lepi in plemeniti čin naših zavednih rudarjev in naše rudarske unije služi v čast vsemu našemu delavstvu in njegovim socialističnim organizacijam.

Ali je kriza v gospodarstvu ali je ni?

V belgrajskih vodilnih listih se pripravljajo člankarji: ali je kriza v gospodarstvu ali je ni? Med temi člankarji se je nedavno oglasil tudi dolgoletni šef ministrstva trgovine in industrije gosp. Todorčić in trdil, da ni res, da bi bila v našem gospodarstvu kriza, ampak da je sedanje stanje skoro — normalno. Nastop moža, ki je imel v svojih rokah vaje naše trgovske in industrijske politike vsa leta od prevrata do danes, je seve razburil in naše mirno belgrajsko trgovsko čaršijo, in oglašajo se razni trgovci in industrijci, ki dokazujejo šefu trgovske državne politike, da je tu kriza, in še velika kriza. Zahtevajo, da se: a) carinski tarif revidira, b) da se državni proračun zmanjša za 30%, c) da se državna administracija uredi in osvobodijo vseh vezi, d) da se z vso energijo preganja in izžene korupcija in e) da se uredi konkurzno postopanje v zmislu modernih ekonomsko pravnih nazorov.

Zanimiva je ta časnikarska polemika. Kaže nam, da visoki državni uradniki v Belgradu, krize res ne občutijo, ker so po navadi plačani od več delodajalcev (so uradniki v mini-

strstvu, potem predavatelji na vsučilišču ali privatnih šolah, so člani raznih družb in komisij z lepimi dnevniciami). Krize ne občutijo poslanci in ministri; minister ima po 26.000 Din plače in še razne druge ugodnosti, ki navadno še presegajo vrednost te plače. Krizo pa občutijo na sebi delavci, ki so brez dela — in podjetniki, trgovci in industrijalci.

Delavske zbornice in zastopniki delavskih organizacij opozarjajo že dolgo, da je gospodarsko stanje vsak dan slabše. Konkurni se množe, delavce se odpušča iz dela, manjšajo se plače...

I. hrvatska štedionica, ki je največji denarni zavod v državi, poroča prav te dni, da je prisiljena ali odpustiti precej osebja ali pa znižati plače za 2%. Kakor temu največjemu zavodu, se godi tudi ostalim. Ljubljanski denarni zavodi n. pr. so že znatno znižali prejemke svojega osebja od aprila t. l. dalje. Zasebna industrija pa trpi vsled krize že dolgo...

To so dejstva, ki pokazujejo, da preživljamo hudo gospodarsko krizo.

Izhod je samo v ozdravljenju celotne državne politike. Za delavce je pa ta kriza glasen opomin: skupaj v strnjene vrste!

Predvsem socialistična izobrazba in organizacija.

Povojna buržuazija se je po vseh državah okrepila. Tudi pri nas ni ostala in če se ne motimo, ta proces reakcije še vedno napreduje. V najkritičnejših trenutkih političnega razvoja je buržuazija sprejela zakone, s katerimi davi in tlači svobodo delavskega pokreta s pomočjo svoje oborožene in gospodarske sile. Tako je pri nas in tako je domala tudi povsod drugod.

Buržuazija se ima zahvaliti za svoj uspeh v prvi vrsti agentom provokatorjem, ki so po nje nalogu razbijali enotnost delavskega pokreta, kar se jim je tem lažje posrečilo, ker med ogromnimi delavskimi množicami še ni bilo prave vkoreninjenosti zavesti in socialističnega prepričanja. Buržuazija in nje agenti se pa sedaj posmehujejo delavstvu, ki trpi v današnjih socialnih političnih razmerah.

V današnjih političnih razmerah, ki se sicer imenujejo svobodne, in ko je delavski pokret razmeroma malo konsolidiran ter nima v javnosti zadostnega pravega vpliva, je potrebno, da začnemo utrjevati organizacije prav od temelja. Tudi organizacije, ki jih imamo, morajo revidirati svoj delovni program v tem zmislu. Ni zadosti, da imamo organizacije; treba je snovati nove, obstoječe povečati, razširiti delavski tisk in dati organizacijam izrazit pečat socialističnih organizacij.

Dobra stranka se ne da vstvariti v štiriindvajsetih urah, tudi ne v enem letu, zakaj za ustvarjanje trdnih socialističnih organizacij in stranke je potrebna temeljita izobrazba, vcepitev socialistične zavesti in prepričanja. Šele stranka prepričanih sodrugov in sodružje postane in ostane močna, stanovitna in se tudi ne ustraši najhujših nasilstev. Kapitalistično nasilstvo lahko pošilja agente provokatorje med nje, toda pravega prepričanja, ki je temelj delavske stranke in nje organizacij, ne more izriniti iz srca našim prepričanim sodružnikom in ne omajati v njih zvestobe do načel.

Smatramo, da je v naših organizacijah treba utrditi načela potom razgovorov, sestankov, diskuzij in časopisja. To naj velja zlasti za vse sodružnike, ki so že prepojeni s socialističnimi nauki in ki uvidevajo, da je naloga socialistične stranke širiti so-

cijalistično svetovno naziranje in voditi razredni boj z večjo energijo, ko postanejo naše organizacije močnejše. To delo je potrebno, da ustvarimo načelno močne organizacije, ki bodo z novo silo nadaljevale razredni boj.

Nihče pa naj tega nasveta razume krivo. Stranka s tem delom ne izpreminja svoje politične taktike, ki mora ostati ofenzivna, napadalna, marveč hoče s tem svojim delom le razširiti in poglobiti svoja načela, si pridobiti novih načelnih in značajnih sobojevnikov v interesu uspešnejšega razrednega boja.

Organizacije in zaupnike vabimo, da poživijo pokret s takim delom; obnačajo naj se na naše uredništvo oziroma na tajništvo stranke, ki je rado pripravljeno, kjer le mogoče prirejati tozadevna predavanja ali v večjih industrijskih krajih tudi tečaje za vse one, ki imajo iskren interes na zdravem pokretu in razrednem boju delavstva.

Naš odgovor »skupini D. K. L.«

Te dni smo prejeli od skupine ustavljenega »Delavsko kmečkega lista« vabilo, v katerem nas vabijo, naj bi se udeležili skupnega sestanka, na katerem bi se izvolil odbor, ki naj bi zbiral prispevke za stavekajoče angleške rudarje.

Zakaj naj bi se ustanovil za zbiranje prispevkov še neki novi odbor, ko ima itak že vsaka organizacija svoj odbor, je res težko razumljivo. Ali za to ne gre. Važnejše za spoznavanje moralnega nivoja teh ljudi, je dejstvo, da smo ob istem času, ko smo sprejeli njihovo vabilo, dobili v roke tudi okrožnico, katero so razposlali tisti ljudje, in v kateri nas dolže vseh najslabših dejanj, ki si jih more izmisliti le najbolj pokvarjena fantazija.

V njej obravnavajo vprašanje izseljevanja rudarjev na Francosko, in mimogrede bodi povedano, da je njihovo stališče v tem vprašanju na las podobno stališču Trboveljske premogokopne družbe, ki se protivi izseljevanju, ker hoče ustvariti iz brezposelnih v revirjih veliko rezervno delavsko armado, da jo ž njo ustrahovala in znižavala mezdje še onim rudarjem, ki jih reducijski bič še ni pognal na cesto.

Pa mi bi jim tega ne zamerili, ker zmoti se lahko vsak, zlasti so pa zmote razumljive pri tistih, ki so se socializma učili pri znanem ruskem bedaku Zinovjevu, kateri še danes misli, da je pravi socializem le to, kar je v največjem nasprotju z zdravom človeško pametjo.

Značilno za moralno propast te klike je dejstvo, da ob istem času, ko nas v svoji okrožnici najgorčenejše ozmerjajo z izdajalci in faloti, pošiljajo na nas vabila, v katerih nas imenujejo svoje cenjene sodruge, in v kateri predlagajo, naj bi se vsedli z njimi skupaj, in skupno delovali za lepo in koristno stvar.

Kdor več ve, naj nam sedaj pove, kaj so ti ljudje? Ali propalice, ali bedaki, ali oboje?

Niti naš tisk, niti strokovne organizacije, niti Delavska zbornica, nihče se ni zavzemal in pozivljaj rudarje na izseljevanje na Francosko. Edino kar je storila Delavska zbornica na veliko povpraševanje brezposelnih rudarjev glede razmer v Nemčiji in na Francoskem je to, da je odposlala tja svojo komisijo z edinim namenom, da proči tamkajšnje mezdne in življenske razmere in napravi iz tega nepristransko in točno poročilo.

To je bilo hvalevredno delo, kajti na ta način so dobili vsi rudarji in dru-

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Ljubljani, Breg štev. 12./II.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Upr. ja: Ljubljana, Breg 10-12. pritičje.

Cek. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter namesčencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1.— Din. V oglašnem delu stane petina enostolpna vrsta 2 25 Din. Pri večjem številu objav popust

gi delavci točno sliko tamkajšnjih razmer, da ne napravijo skoka v temo in kar je glavno, da ne padejo v roke kakim brezvestnim potovalnim agentom, ki bi jih na lepe obljube izvabili v tamkajšnje rudnike in jih tam na najgrobji način izkoriščali.

V omenjeni okrožnici nas tudi dolže, da nismo nič napravili, da bi dobili rudarji državno brezposelno podporo. Kdor čita naš tisk in zasleduje delo strokovnih organizacij in Delavske zbornice, natančno ve, da je bilo izvršenih na vseh merodajnih mestih z vsemi mogočimi sredstvi in pritiskom, že nešteto intervencij, ki so pa bile žalibog do sedaj brezuspešne. Držna laž je torej, da se v tem pravcu ni nič storilo, kajti storilo se je in se še dela na to, da bi se te obupne razmere spremenile. Gotovo pa je, da bi bil uspeh preje dosežen, če bi nas vse resnično delavske skupine pri tem delu podprle s stvarnim in pozitivnim delom. Skupina okoli »DKL« pa nam raje pada v hrbet, laže in obrekuje. Vsak po svojem pač.

Vsi vedo, koliko so se zavzemale naše strokovne organizacije, naš tisk in Delavska zbornica, da bi se založil za rudarje primeren izseljeniški fond, da bi se onim rudarjem, ki delajo po skrajšanem »sihtu«, dajalo od strani podjetij mesečne podpore in da bi se sklenila med našo državo, Francijo in Nemčijo reciprocitetna pogodba glede dajatev socialnih zavodov. Žalibog smo zaenkrat uspeli le z enkratnim nabavnim prispevkom v višini 300 Din, dočim drugim zahtevam niso ugodili. Vsi vedo dalje, da se nahajamo že celo leto v najtežji borbi glede pravilnika za bratovske skladnice, kajti kakor smo pravilno predvidevali, je že na vidiku splošen polom rudarskega zavarovanja. Naše organizacije in naše institucije se trudijo, urgirajo, intervenirajo, protestirajo, organizirajo akcije in agitirajo za spremembo teh neznosnih razmer, ali uprav v istem času, ko napejamo do skrajnosti in ne sebično vse svoje sile, imajo ljudje okoli »D. K. L.«, ki so gledali na vso to borbo s prekrizanimi rokami, še drzno čelo, da pošiljajo v rudniške revirje okrožnice, polne infamije in laži in ob istem času, ko so nas do fermenta oblatili, nas pa vabijo z milo donečimi vabili, naj se kot njihovi »cenjeni sodruge« udeležimo z njimi skupne akcije.

Kakšna pasja morala je to? To ni le zloba, je povrh uprav fenomenalna bedastoča in neumnost, je groba in debela politična magarščina.

Naj si te kukavice in budala enkrat za vselej zapomnijo, da si take družbe ne želimo, ker nam socializem ni le taktika, mešetarjenje in prevara, temveč načelo in program. Zato vztrajamo pri načelu; kjer so oni, tam ni nas!

Med nami in med njimi je prti za vselej pretrgan. Do njih nimamo nobene druge dolžnosti, kakor da razkrinkavamo njihovo umazano in obenem bedasto taktiko vse dotlej, dokler jih bo zapustilo še tistih 15 članov, ki dosedaj njihovega prevaranstva še niso spoznali.

To naj smatrajo komunistični »cenjeni sodruge« pri »Delavsko kmečkem listu« za naš odgovor na njihovo »prijazno« vabilo. — Tajništvo S. S. J.

Reklame

ne potrebuje

O. Bernatovič

ker se blago radi svoje kvalitete in cene samo priporoča. 82

Zveza rudarjev Jugoslavije v boju za socialno zavarovanje rudarjev.

Z ozirom na nerešeno vprašanje socialnega zavarovanja rudarskega in plavžarskega delavstva v državi, je vodstvo Zveze rudarjev Jugoslavije v Zagorju ob Savi, na svoji širši seji z dne 16. maja t. l. sklenilo, uvesti v celi državi akcijo za izvedbo tega zavarovanja. Ker se na ponovno posredovanje ZRJ pri rudarskem glavarstvu v Ljubljani potom Delavske zbornice v Ljubljani in po ponovnem posredovanju centralnega tajništva Delavske zbornice v Beogradu, ministrstvo za rude in šume v Beogradu ne zgane in ker tudi meščanske stranke v parlamentu ne čutijo potrebe, da bi se za to, za rudarski in plavžarski delavstvo tako važno vprašanje zavzelo, se je vodstvo ZRJ v Zagorju odločilo apelirati ponovno to pot na vse prizadeto delavstvo v državi, da dvigne odločno svoj glas in zahteva, da se socialno zavarovanje končno tako uredi, da bo delavstvu zagotovljena možnost eksistence tudi takrat, ko bodo njegove delavne sile odpovedale.

Na podlagi tega se je poslalo vsem strokovnim zvežam v državi in vsem njim pripadajočim organizacijam naslednjo

Resolucijo:

»Pravilnik« o bratovskih skladnicah, ki je stopil v veljavo 1. januarja 1925. in katerega namen je bil, urediti socialno zavarovanje rudarskega in plavžarskega delavstva v državi, je bil zasnovan na način, ki nikakor ne odgovarja najvažnejšim socialnim potrebam delavstva.

Naravno je, da delavstvo tega »Pravilnika« v tej obliki ni moglo sprejeti. V borbi za spremembo istega, je delavstvo v zvezi z strokovnjaškimi izvedenci, dokazalo nevedrnost takega zavarovanja. Z ozirom na to, se je v Sloveniji izdelal v glavnem odboru bratovske skladnice v Ljubljani, v sporazumu s pristojno rudarsko oblastjo, tozadevni »spremembeni načrt« k temu »Pravilniku«. Na podlagi tega bi se morala vršiti tozadevna državna anketa v Beogradu dne 1. marca t. l., na kateri bi se moralo vprašanje socialnega zavarovanja rudarskega in plavžarskega delavstva končno veljavno urediti.

G. minister za rude in šume, v Beogradu pa je iz nam neznanih raz-

logov odložil to konferenco za nedolžen čas.

Ker se pa danes vsled industrijske krize v rudarski in plavžarski industriji odpušča iz dela na tisoče in tisoče delavstva spadajočega pod to zavarovanje, obstoja nevarnost, da bodo ti delavci izgubili vse svoje težke pridobljene pravice, na drugi strani pa ogroža zmanjšanje prenosov za to zavarovanje, možnost dajatev sedanjim vpokojencem, ki bi vsled tega bili oropanih vseh pravic in sredstev za preživetje.

Apeliramo na g. ministra za rude in šume v Beogradu, da upošteva našo opravičeno željo ter skliče takoj tozadevno državno anketo v Beogradu, v svrhu rešitve tega vprašanja.

Po trboveljski slavnosti.

7000 udeležencev. — Pri slavnostnem pevskem koncertu je nastopilo 13 delavskih pevskih zborov z okrog 400 pevci. — Razvitja se je udeležilo 83 društev. — V sprevedu 19 rdečih praporov. — Pomemben slavnostni dan. — Nastop D. T. E. »Svobode«. — Konferenca SK »Svobode«. — Konsolidacija delavskega pokreta.

(Iz krogov organizatorjev trboveljske slavnosti smo dobili naknadno še naslednje poročilo, iz katerega je lepo razvidno, da je bila trboveljska prireditve zgovoren dokaz organizatorične in številne moči našega pokreta, ki se znova konsolidira in jača. Objavljamo zato rade volje tudi to poročilo.)

Trbovlje, 15. junija.

Avantgarda slovenskega socialističnega proletarijata, kakor tudi zagrebškega, je častno dokazala o binokostnih praznikih svojo zavednost in dostojnost ob priliki razvitja prapora trboveljske »Svobode«, kakor pričajo vsi oni, ki so se udeležili slavnosti in kar potrjujejo tudi naši nasprotniki, katere je ta proslava grozno potrla.

Kljub prepovedi, ki jo je izdalo srezko poglavarstvo v Laškem, se je posrečilo, da je uspela intervencija pri velikem županu ljubljanske oblasti v tem, da se je dovolila prireditve slavnosti in sicer v polnem obsegu. —

Vsled »Jutrovega« frfotanja, da je prireditve prepovedana, je imela trb. »Svoboda« nepotrebne izdatke, ker je morala razposlati zadnji dan pred pri-

ŽIKA

je najboljša žitna kava!

reditvijo vsem prijavljenim društvom brzojavke, da je slavnost dovoljena v polnem obsegu. So pač »Jutrovi« gošpodje zelo pripravljeni, da prinese takoj črno na belem ono, kar je trpelemu delavstvu v škodo, samo da zbegajo naše ljudi, da ne bi se udeležili razvitja. »Jutro« bi lahko svojo notico takoj drugi dan popravilo, kar se je tudi zaprosilo, in kar je »Jutro« tudi obljubilo — a ne storilo.

Velike neprijetnosti so bile tudi glede polovične vožnje. Ali po neumornem in trudapolnem delu posameznih funkcionarjev se je izvršila vsa slavnost v polni začetni poti. —

Slavnostni pevski koncert, ki se je vršil na binokostno soboto zvečer v dvorani Delavskega doma, je uspel nepričakovano dobro. To je bil prvi delavski pevski koncert v naši državi, na katerem je nastopilo 13 delavskih pevskih zborov z okrog 400 pevci. Nastopili so sledeči zbori: »Svoboda« Trbovlje, »Svoboda« Zagorje, »Solidarnost« Kamnik, »Grafika« Ljubljana, »Bodočnost« Štore, »Naprej« Celje, »Svoboda« Zabukovca, »Enakost« Studenci pri Mariboru, »Svoboda« Hrastnik I, Peki iz Maribora, »Svoboda« Hrastnik II, »Svoboda« Maribor, »Cankar« Ljubljana. Zbor »Jednakost« iz Zagreba žal ni mogel dospeti pravočasno, da bi nastopil na koncertu. Od imenovanih zborov so se posebno odlikovali: »Svoboda« iz Maribora ter »Grafika« in »Cankar« iz Ljubljane. Mariborska »Svoboda« in »Cankar« iz Ljubljane sta morala na zahtevo občinstva priti ponovno na oder, kjer sta odpela še po eno krasno pesmico. Tudi ostali zbori so podali svoj nastop dobro, izvzemši enega zbora. Vsi zbori skupno so zapeli »Delavski pozdrav«, kar je bilo nekaj izredno lepega. Trbovlje bodo pomnile ta zgodovinski proletarski dan ter si ga bodo zabeležile v neizbrisno spominsko knjigo, v knjigo proletarskega, socialističnega kulturnega dela naše sajaste, mnogo trpeče, okrvavljene trboveljske doline. Udeležba pri koncertu je bila zadovoljiva. —

Na binokostno nedeljo se je ob 8. uri zjutraj pričel pomikati že lep spreved z rdečimi zastavami in z godbo na čelu iz dvorišča Delavskega doma proti kolodvoru, kjer se je sprejelo pri dopoldanskih vlakih vse došle goste. Na kolodvoru je vse oživel. Godba je svirala, pevci so zapeli, gostje pa so bili z navdušenjem sprejeti. Krasno vreme je dajalo našim vrlim borecem še več poguma, da dostojno manifestirajo proti klevetnikom razrednega pokreta. Spreved se je formiral zelo krasno. V ospredju biciklisti z okrašenimi kolesi, nato trboveljska delavska godba, osemnajst zastav, Udarniki, mladinski prapor, ženski naraščaj, moški naraščaj, gojenke, članice, obrtniki, člani, športarji, pevski zbori in ostali

udeleženci. V tem krasnem sprevedu se je blestelo devetnajst rdečih zastav, trboveljska delavska godba pa je igrala neprestano.

Slavnosti se je udeležilo 83 društev oz. organizacij.

Spominske srebrne žrebljčke, katerih je štiriindevetdeset, so zabili v drog prapora sledeči: Kumica Ana Klenovšek, centrala »Svobode«, URSSJ Beograd (2), ORSJ Zagreb, SMRJ Beograd, Strok. kom. za Slov. Ljubljana, SMRJ o. o. Ljubljana, Sav. priv. nam. Jug. Zagreb, Sav. žel. Jug. Ljubljana (3), Osr. dr. obl. del. Ljubljana, Podr. obl. del. Ljubljana, podružnice »Svobode«: Jesenice, Črna, Guštanj, Ljubljana, Hrastnik I, Hrastnik II, Javornik, Litija, Lesce, Stari trg pri Rakeku, Mežica, Ptuj, Vič-Glince, Ruše pri Mariboru, Pobrežje (2), Šoštanj, Zabukovca, Tržič, Šiška, Velenje, Trbovlje, Zagorje I, Zagorje II, Prevalje, Studenci pri Mariboru, Maribor, Moste pri Ljubljani; članstvo »Svobode«: Moste, pripr. odb. »Svobode«: Rajhenburg, tež. atl. kl. »Svobode«: Vič-Glince, tamb. odsek »Svobode«: Šoštanj, dram. ods. »Svobode«: Trbovlje, DTE »Svobode«: Trbovlje, SK »Svobode«: Trbovlje; del. pevski zbori: »Jednakost« Zagreb, »Grafika« Ljubljana, »Naprej« Celje, »Sloga« Zagreb, peki Maribor, »Svoboda« Trbovlje, »Glasbeno društvo« Ljubljana, »Svoboda« Zabukovca, »Bodočnost« Štore, »Krilato kolo« Maribor, »Solidarnost« Kamnik, »Naprej« Ptuj, »Enakost« Studenci; Del. godba Trbovlje, UDR Ljubljana, UDR Vič pri Ljubljani, Del. dom Trbovlje, Konz. dr. rud. Hrastnik, Zveza delav. žena in deklet Ljubljana; podr. ZRJ: Trbovlje, Zagorje in Hrastnik; podr. železničarjev Celje in Ptuj; podružnice SMRJ: Ljubljana, Javornik, Lesce, Kamnik; podr. SDZJ: Ruše, Tržič, Šoštanj in Zagorje; podr. del. žena in deklet Trbovlje; podr. MRJ Ljubljana, podr. mizarjev Ljubljana, »Jugometalija« Trbovlje, kraj. org. SSJ: Celje, Trbovlje in Guštanj; J. Pajkova, Trbovlje; podr. živ. del.: Celje, Ljubljana (peki), Maribor (peki), Ljubljana (piv. Union); soc. klub občinskih odbornikov Trbovlje. —

Na binokostni ponedeljek se je vršila ob 2. pop. prijateljska nogometna tekma med SK »Svoboda« Trbovlje in SK »Svoboda« Ljubljana.

Istega dne se je vršila ob 5. uri pop. v Del. domu konferenca vseh SK »Svobode«, ki je razpravljala o bodočem delovanju delavskega športa. Konferenca je potekla z lepim uspehom, kar ste že pred kratkim čitali v »Del. Politiki«.

Najlepša hvala vsem društvom in organizacijam in onim, ki so pripomogli, da je uspela trboveljska proslava tako sijajno. — Tine Korimšek.

»Brezalkoholna produkcija«, Ljubljana, Poljanski nasip 10/5 pošlje vsakemu naročniku »Delavske Politike« zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj, ne bo Vam žal!

KOLESA

najboljša in najcenejša

samo pri

J. GOREC

210 Palača Ljublj. kreditne banke.

Jack London:

Železna peta,

(Socialni roman. Prevel I. V.)

(Dalje.)

In tako pridemo k glavni točki. Štiri milijarde vrednosti se producira vsako leto v Združenih državah. Delo kupi od tega dve milijardi in jo porabi. Kapital ne porabi njemu pripadajoči dve milijardi. Ostane večji neporabljen preostanek. Kaj se zgodi s tem preostankom? Kaj se zgodi z njim? Delo ga ne more porabiti, ker je že svojo mezdo porabilo. Kapital tega preostanka ne potrebuje, ker je že, kar je mogel, porabil. Vedno še ostane preostanek? Kaj se zgodi z njim? Kaj se je z njim zgodilo?

„Prodal se je v inozemstvo,“ je pripomnil gospod Kowalt.

„Tako je,“ pritrdi Ernst. „Iz tega preostanka se rodi potreba po inozemskih trgih. Prodaj se je torej v inozemstvo, moral se je prodati tja. Druge poti ni, da bi se ga znebili. In ta neporabljeni in v inozemstvo prodani preostanek je to, kar imenujemo „naša povoljna trgovska bilanca“.

Ali smo do sem vsi soglasni?

„To je potrat časa, da ta ABC trgovstva tako temeljito predelujemo,“ je rekel gospod Calvin nejevoljno. „To znamo vsi.“

„In ravno s pomočjo tega ABC, ki sem ga tako skrbno razlagal, vas bom osupnil,“ je odgo-

voril Ernst. „To je namreč pri tem najlepše. In takoj sedaj vas bom vznemiril.“

Združene države so kapitalistična dežela, ki je odprla svoje industrijske vire. Zbog svojega kapitalističnega sistema v industriji je neporabljen preostanek, ki se jih mora iznebiti, prodala v inozemstvo. Kakor je to v Združenih državah, tako je v vsaki državi, da ima neporabljen preostanek. Ne pozabite, da so vseeno bili preostanki ko ste še vi trgovali med seboj. V vseh teh državah je Delo svojo mezdo porabilo in ne more več kupovati preostankov. Kapital je v teh državah tudi že vse porabil, kar je svoj naravi primerno potreboval. In vedno so še tu preostanki. Medseboj si te države teh preostankov ne morejo prodajati. Kako se jih torej naj iznebijajo?

„Prodajo jih v dežele še z neodprtimi industrijskimi viri (s slabo razvito industrijo),“ je zašepetal gospod Kowalt.

„Pravilno. Kakor vidite, so moji dokazi tako jasni in priprosti, da vi sami sklepate iz njih nadaljno. Dalje. Vzemimo, da Združene države prodajo svoj preostanek v državo, še z neodprtimi industrijskimi viri, recimo, v Brazilijo. Kaj dobe Združene države od Brazilije kot protivrednost?”

„Zlato,“ odgovori gospod Kowalt.

„Ali na svetu se nahaja samo toliko in toliko in ne preveč zlata,“ reče Ernst.

„Zlato v obliki obligacij, akcij in tako dalje,“ dopolni gospod Kowalt.

„Uganili ste,“ reče Ernst. „Združene države

dobe od Brazilije kot protivrednost akcije in obligacije. Kaj pomeni to? To pomeni, da so Združene države od tistega časa lastnice železnice, tovarn, rudnikov v Braziliji. In kaj pomeni zopet to?”

Gospod Kowalt premišlja in strese glavo.

„Povem vam,“ nadaljuje Ernst. „To pomeni, da so idustrijski viri v Braziliji sedaj odprti. Dalje. Ako Brazilija pod kapitalističnim sistemom svoje industrijske vire odpre, bo imela sama neporabljen preostanek. Ali ga lahko proda v Združene države? Ne, ker imajo te same preostanek. Ali lahko Združene države svoj preostanek oddajajo Braziliji, kakor prej? Ne, ker ima sedaj Brazilija tudi sama preostanek.“

Kaj narediti? Združene države in Brazilija se morajo ogledati za drugimi državami, kjer so še industrijski viri neodprti, da tam prodajo svoj preostanek. Ali ko se to zgodi, so tudi industrijski viri teh držav odprti. Tudi one imajo preostanke in si s svoje strani iščejo nove trge v drugih državah. Pazite sedaj, gospoda. Naš planet ima svojo gotovo velikost. Samo toliko in toliko držav je na svetu. Kaj se zgodi, ako vsaka država na svetu, celo najmanjša in najbolj zaostala stopi drugim ravnotako s svojimi preostanki nasproti?”

Obmolnil je za trenutek in pogledal poslušalce. Osuplost na njih obrazih je bila smešna. Tudi strah je bil videti vmes. Iz abstraktnih pojmov je Ernst pričaral vizijo; ter jim jo pokazal. In ta vizija jih je strašila.

(Dalje prih.)

Čarobna krasota

valovitih las, svileni mehko
usipajočih se v rahli obilici,
zanesljivi uspeh očiščenja z
Elida-Shampoo.

Brez sledu škodljivih ali jedkih primesi
očisti Elida-Shampoo lahko pa temeljito
lase in kožo na glavi z nežnim posebnim
milom. Daje bujne, močne pene, ki z mili-
joni mehurcev zagrnejo vse nezaželeno.

Elida-Shampoo daje lasem trajno
diskretno vonjavo, varuje in krepi
prirodne vale.

Uporabljajte vsled tega vedno sode prosti

ELIDA SHAMPOO

Jugoslav, d. d. Georg Schicht, Osijek. Oddelček »ELIDA«.

Pošlite mi brezplačno originalni zavojček
Elida-Shampoo

Ime: _____
Naslov: _____

Prosimo, da vraknete ta odrezek v kuvertu,
katero naslovite kot tiskovino.

Politični pregled.

O Mali antanti smo doslej le to
vedeli, da se je za njo svoje dni ogre-
val francoski tiger Clemenceau in da
ji je dvoril tudi Poincare. Pa so se
prilike v Franciji izpremenile, Cle-
menceau in Poincare sta se morala
umakniti, Mala antanta je pa života-
mila naprej, revna in zapuščena. Za
njo se je poleg imenovanih zavzemala
še najbolj Rumunija, ona Rumunija,
ki bi prodala svojo grešno dušo naj-
črnejšemu hudiču, da bi le mogla do-
biti kakega zaveznika proti Rusiji, ki
ji noče pripustiti Besarabije. Rumu-
nija, ki je najbolj zaostala, najbolj
imperijalistična in najbolj reakcijs-
narna država na Balkanu, hoče sploh
igrati na vse strani neko predominant-
no vlogo, dasi nima za to nobenih
atributov. Neka imperijalistična ma-
nija vodi vso njeno politiko že nekaj
let in sledeč tej svoji nameri, grabi
na vse strani: pograbila je Besarabijo,
pograbila je Dobružo, Sedmograško,
izrabila je vojno konjunkturo na vse
strani, dasi je ves čas vojne kolebala
in živ krst ni vedel, ali je bolj na
strani centralnih držav ali pa na strani
antante. Mala antanta naj bi se-
veda spet služila predvsem Rumuniji,
njenim aspiracijam na Balkanu, njeni
borbi proti Rusiji. Razume se, da taki
politiki je vendar težko služiti slovan-
ski Českoslovaški in Jugoslaviji, če-
prav so našim buržujem in najbrže tu-
di Češkim, rumunski bojarji in eksplo-
ateri mnogo bližji, nego ruski mušik.
No, pa skuša Rumunija vendar vpreči
v svoj voz to nesrečno malo antantsko
tvorbo. Sedaj so na vrsti ratifikacijs-
ke listine o medsebojnih garancijs-
kih pogodbah, pa je končno cela Mala
antanta menda vendarle pristala na
neki, proti Rusiji naperjeni spora-
zum. In ker ji je že to uspelo, pa bi
rada dobila zase tudi zastopstvo v
Svetu zveze narodov, ki ga je imela
doslej Češka in ki bi morala sedaj
preiti na Jugoslavijo. To se zdi pa
Benešu in Ninčiču preveč, in zato se
je konferenca na Bledu za en dan
skrajšala.

Briandova vlada je demisionirala.
Na Francoskem je zavladal zadnja leta
običaj, da ko pade frank, pade tudi
vlada. Briand si iz tega dosti ne dela.

Komaj je podal ostavko, je šel na delo,
da sestavi novo koncentracijsko vlado.
In sicer s pomočjo desnice, ko mu je
že levica odpovedala pokorščino. To-
pot se je obrnil kar na Poincareja, ki
je ponudbo »pogojno« sprejel. Fran-
coski socialisti so predložili vladi
svoječasno načrt sanacije francoske
valute, pa ga vlada ni hotela sprejeti,
ker je bil preveč socialističen. Za-
hтеvali so predajo premoženja. Me-
ščanske stranke pa hočejo rešiti va-
lutni problem po stari šabloni in so
pripravljeni posluževati se tudi infla-
cijske valutne politike. Da ni potem-
takem niti spretne bivšemu socia-
listu in revolucionarju Briandu
lahko rešiti francoski frank endemič-
nega padanja, je razumljivo. Zlasti
ko skrbita zaveznica Anglija in mor-
da tudi Amerika tako pridno, da se
francoska, belgijska in italijanska
valuta sistematično slabi. Da se je se-
daj Briand obrnil na Poincareja, je
pripisovati tudi razmeram, ki so za-
vladale v zadnjem času v Zvezi na-
rodov. Evropskemu sporazumu se de-
lajo vedno večje težave, morda bo je-
sensko zasedanje Zveze narodov poko-
palo locarnski sporazum. Briand se
zato vrača k Poincareju, odnosno k
politiki vojaškega oboroževanja nasil-
nega osvajanja in reševanja.

Narodna skupščina v miru počiva
in ž njo tudi anketni odbor za prega-
nanje korupcije. Tako javljajo naj-
novejše vesti iz Belgrada. K tej »naj-
novejši« vesti, moramo samo pripom-
niti, da ta narodna skupščina počiva
odkar je bila izvoljena in da anketni
odbor za preganjanje korupcije je bil
tudi le za to izvoljen, da v miru po-
čiva. Vse se torej vrši v redu in kakor
predvideno, in v tej situaciji ni nič
abnormalnega, kakor je pravilno po-
vedal Uzunović.

Kultura.

»Pod Lipo«. Izšel je šesti zvezek
tega našega, zelo lepo se razvijajočega
mesečnika. Vsebinsko je prav pestra in
zanimiva. Uredništvo se res trudi, da
je gradivo zbrano in aktualno. V dobi,
ko se proslavlja vrednost Cankarjeve-
ga duha, je prav in pošteno, da se po-
vdarja, da je bil ta vseum naš človek,
socialist, organizirani sodrug, ki je
nastopil kot socialistični kandidat tu-
di zato, da bi vzbudil one, ki stoje
ob strani, da ne oklevajo in pokažejo,
ali so socialisti. Propadel je; sloven-
ski kmetje in delavci so dali prednost
farovski kandidatu... Danes seve-
da izdaja duhovniška družba njegove
zbrane spise in ga reklamira zase. V
pričujoči številki »Pod Lipe« je objav-
ljena zelo značilna črtica »Lepa, naša
domovina«, ki končuje s prelepimi be-
sedami: »Naša domovina je boj in pri-
hodnost; ta domovina je vredna naj-
zlahtnejše krvi in najboljšega življe-
nja. Iz muke trpljenja in suženjstva
nešteti milijonov bo zrasla naša do-
movina: vsa ta lepa zemlja z vsem
svojim neizmernim bogastvom. Tedaj
bodo le še grenak in grd spomin te go-
spodske domovine, na suženjstvu zida-
ne, s krvjo in solzami gnojene, sramo-
ta človeštva, zasmeh pravice...« Naj-
prebero slovenski delavci to lepo črti-
co po večkrat, naj se jo nauče na pa-
met! — Roman »Griška Onučin in nje-
gova žrtev«, ki ga piše znani sloven-
ski delavec-pisatelj, Čulkovski, se raz-
vija zelo napeto. Pisatelj nam vestno
riše življenje ruskega rudarja, njego-
vo mišljenje in čustvovanje, njegovo
razmerje do vojnih ujetnikov — sode-
lavcev po rudnikih, med katerimi se
je sam nahajal več let. Prav tako po-
vest o malem Marku, kjer pisatelj
Ivan Vuk riše dušo malega dečka, ki
raje pretrpi vse hudo nego bi razžalo-
stil svojo ljubo mater. Delavski pesni-
ki: Mile, Rusova in Vuk so častno za-
stopani. — Prav poučen je članek Ode
Olbergove o pokojnem italijanskem
socialistu Serattiju. Dr. H. Tuma oce-
njuje Gallsworthyjevo »Borbo«, ki je
bila igrana na 1. maja v Ljubljani. —
A. K. priobčuje zanimive prispevke »o
početkih soc. gibanja na Slovenskem«.
Karl Tekave pa svoje »spomine«. Oho-
je je zelo važno in vredno, da se čita
in ob čitanju razmišlja. — Zadrugarje
bo interesirala razprava dr. Grünfelda
»o duhovnih koreninah zadrugarstva«
in pa ona Abramovskega o socialnih
idejah v zadrugnem pokretu.

Dnevne novice.

Falzifikatorsko afero imamo sedaj
tudi poštene in milosrčni Slovenci. V
tem slučaju se niso falzificirale mad-
žarske krone ali jugoslovanski dinarji,
pač pa modri »vpit« slovenskega po-
slanca in ministra na definitivnem
razpoloženju. »Jutro« hoče dokazati,
da besede »dijalekt« Žerjav v svojem
»vpitu« ni pisal, »Slovenec« pa vztraja
pri tem, da je v prvotnem tekstu ta
usodna beseda stala črno na belem.
Med obema listoma se sedaj bje srdi-
ta borba in se bo najbrže še dolgo bi-
la, v slovensko politično čast in hvalo.
Pa je končno pri vsem tem še najbolj
svojevrstno, da je original Žerjavove-
ga pisma na ministra Ninčiča sedaj v
rokah Žerjava samega in da je potem-
takem tudi v našem ministertvu za
zunanje zadeve mogoče odnesti prav
važne uradne akte. V kaki drugi državi
bi ta slučaj stal ministra za zunanje
posle njegovo mesto — pri nas se pa
vse likvidira s par psovkami. Smodej
in Kulovec pišeta namreč v dana-
šnjem »Slovencu«, da je Ninčič rekel:
»Nisam znao, da je dr. Žerjav ovakov
lopuža.« »Jutro« pa piše že nekaj dni,
da so klerikalni voditelji »propalica«
in »prevaranti«. Upamo vsekakor, da
pride cela stvar še pred narodno skup-
ščino, da se temeljito razčisti. Naša
deviška narodna skupščina je namreč
za razčiščenje takih afer kakor nalašč
ustvarjena. Lahko se izvoli, če treba,
še kak anketni odbor.

Velika Ljubljana. Že pokojni žu-
pan s. dr. L. Perič in njegov klub se
je bavil z vprašanjem priključitve
najbližnjih sosednih krajev mesta
ljubljski občini. V poštvi bi prišli
v prvi vrsti delavski kraji kakor Vič,
Glince, Rožna dolina, Zelena jama,
Vodmat in Zgornja Šiška. Izdelan je
bil tozadevni načrt, toda politični vpli-
vi so izvedbo te akcije onemogočili.
Krajevna organizacija je sporazumno
s sosednjimi organizacijami to vpraša-
nje zopet načela ter prične primerno
akcijo za nje realizacijo. Priključitev
navedenih krajev občini ljubljanski je
važno vprašanje, važno zlasti iz soci-
jalnopolitičnih ozirov, ker stanujejo v
teh krajih večinoma delavske rodbine;
pa tudi gospodarski razlogi govore za
to. Ljubljanska občina je že samapo-
sebi bolj delavska, uradniška in malo-
obrtniška občina. V njej ni mnogo
milijonarjev ali plutokratov, zato je
ena njenih glavnih nalog, da skrbi v
socialnem pogledu za svoje občane.
Majhne občine tega ne morejo, velika
občina, če se v njej stekajo gospodar-
ske niti, pa to lahko stori. Program
dr. Periča in njegovega kluba je to
jasno povedal in na delavstvu bo, da
realizira lepi načrt in si pribori čim-
prej obširni vpliv ter izvede socialno-
politične zahteve delovnih slojev.

Senzacije — znak časa. Slovenska
javnost je zopet v svojem elementu.
Kaj bi počeli v tej suhoparni dobi, ko
nimamo ne gospodarskih ne socialno-
političnih vprašanj v državi, ki bi nas
zanimala, kakor bi teklo vse v najlep-
šem redu, če ne bi si očitati med seboj
samostojni demokrati in klerikalci po-
narejanje uradnih spisov in denuncij-
acij; kaj, če ne bi bilo porotnih obrav-
nav o detomorih, zverinskih umorih,
o drznih vlomih in krvavih pretepih;
kaj, če ne bi občinstvo ob izreku smr-
tne obsodbe na vešalih, s slastnim pri-
znanjem in odobravanjem pozdravlja-
lo smrtno obsodbo? Občinstvo, ki go-
tovo ne more imeti dosti pravnega vpo-
gleda in čuta, da bi zavestno sodilo o
obsodbah in zadoščenju, pozdravlja zla-
sti takozvane eksemplarične obsodbe z
odobravanjem in ploskom, dasi uteg-
nejo taki zamotani slučajji sloneti na
zmoti. Vprašati se moramo, ali store
ljudje zločin zavestno ali pa kot du-
ševno slabotni subjekti. Že preden
nego so podani sodni dokazi o krivdi,
je javnost večinoma že opredeljena po
časopisju in tako pripravljena javnost
sprejme seveda vsako obsodbo brez
kritičnosti in veseljem na znanje. V
tem nastopu občinstva vidimo prav
malo modernizma, več pa podivjanosti,
iz katere se ravno rode taki nesrečni
slučaji zablode in zločinov. In s kak-
šno slastjo piše na dolgo in široko ča-
sopisje o tem, posurovlja moralo jav-
nosti, zbuja zveriske čute v čitateljih,
računajoč z zvedavostjo in slastjo ob-

činstva po senzacijah, ki vzvalove kri
in čute. Nič vzgojnega, nič svarilnega
ni v teh senzacijah, toda za našo publi-
ko so dobre take stvari, ker itak ne
potrebuje zdrave duševne hrane ter se
cedi samih dobrot v gospodarskem,
moralnem in socialističnem oziru.

Proti draginji. Naši sodrugi v ma-
riborskem obč. svetu so stavili v tor-
kovi seji na župana sledečo interpe-
lacijo: Zadruga pekov je te dni povi-
šala cene kruhu in sicer v času, ko se
pričakuje v tuzemstvu dobra žetev in
na mednarodnem žitnem trgu velika
nadprodukcija. Na delu je tudi zveza
industrijcev, da zniža delavcem plače
in tako s svoje strani podražuje de-
lavski kruh. Isto dela trgovski gremij
s podaljšanjem delovnega časa v tr-
govinah in z vstvarjanjem brezposel-
nosti. Vprašamo g. župana, kaj name-
rava storiti mestni magistrat kot obrt-
na oblast, da zaščiti konzumente pred
vsestranskim odiranjem, zlasti pa kaj
namerava ukreniti zoper zvišanje cen
kruhu, ki niso v ničemer upravičene
in kako misli magistrat nadalje postopati
zoper navijanje cen pri življen-
skih potrebščinah. Šele iz interpela-
cije je župan zvedel, da so cene kruhu
zvišane... Sedaj še naj kdo reče, da
Maribor nima res socialnega župana!
Obljubil je, da bo na interpelacijo od-
govarjal šele na naslednji seji. Ima
vremena!

Proti novemu občinskemu zakonu.
Na mariborski občinski svet je stavila
delegacija Socialistične stranke sle-
deče vprašanje: »V parlamentu pri-
pravljajo novi občinski zakon, ki bi
vzel občinam pod 40.000 prebivalcev
skoro vso avtonomijo in bi tedaj de-
gradiral mariborsko občino na navad-
no podeželsko vas. Vprašamo g. župa-
na, kaj namerava ukreniti s svoje
strani za reformo osnutka, ki je zelo
reakcionaren in nevreden meščanske
demokracije?« Župan je zatrdil, da
je v zvezi z nekim ljubljanskim komu-
nalnim politikom, ki ga bo o vsem
sproti informiral. Mislimo, da samo
informacije ne bodo zadostovale, nego
da bo treba organizirane akcije tako
s strani prizadetih občin, kakor tudi s
strani socialistične stranke.

Delo naših sodrugov v Mariboru.
V zadnji obč. seji je bil sprejet sledeči
predlog: »Prebivalci Betnavske ceste,
zlasti oni iz železniške personalne hiše
nas naprošajo za predlog, da občina
Betnavsko cesto ob suhem vremenu in-
tenzivno škropi. Zato predlagamo ugo-
ditev tej prošnji in v tem smislu na-
ročilo gradbenemu uradu.« Se bo men-
da vpoštevalo!

Podružnica »Svobode« v Ljubljani
priredi v soboto 19. t. m. ob 1/8. uri
zvečer v hotelu Loyd, Sv. Petra cesta
diskusijski večer o proletarski kulturi
in smernicah delovanja »Svobode«. Za
člane je udeležba dolžnost. — Odbor.

Koncert umetnih in narodnih
pesmi priredi pevsko društvo »Slavec«
v petek, 25. junija t. l. ob 20. (8.) uri v
Filharmonični dvorani. Predprodaja
vstopnic v Matični knjigarni.

Podružnica »Svoboda« v Šiški je
ustanovila Gradbeni odsek, ki naj
skrbi za zgradbo delavskega doma v
Šiški. Naprošamo vse sodruge, sodru-
žice, prijatelje itd., da pripomorejo s
kakešnimkoli darom v korist zgradbe,
ki je za nas neobhodno potrebna. Upa-
mo, da nam bo vsak zaveden sodrug
pomagal, kajti le z združenimi močmi
bomo zmagali. — Gradbeni odsek »Svo-
boda«, podr. Šiška.

Iz Tržiča. Na deški in dekliški
meščanski šoli v Tržiču se vrši vpi-
sovanje za prihodnje šolsko leto za
prve razrede v sredo, 30. junija in v
četrtak, 1. julija v ravnateljstvu pisarni
od 8.—12. ure. V prvi razred se sprej-
mejo vsi učenci, ki so z dobrim uspe-
hom dovršili četrti ali peti razred,
odnosno šolsko leto osnovne šole.
Učenci naj se zgledajo v sprenstvu star-
šev in naj prinese s seboj zadnje šol-
sko izpričevalo, rojstni list in potrdilo
o cepljenju koz. Starši učencev in oko-
lice se opozarjajo na ceneno prehrano
otrok v šolarski kuhinji, ki je tekom
letošnjega šolskega leta razdelila
9000 kosil in večerij. Tudi stanovanje
se dobi po zmerni ceni, tako da je
učenec s 400 do 500 Din na mesec prav
dobro preskrbljen. — Ravnateljstvo.

Zabukovca.

Predzadnji »Naprejš« je prinesel članek iz Zabukovca, v katerem se trdi, da jaz pripovedujem, da je libojska organizacija prejela 30 tisoč dinarjev podpore od O. R. S. J. Tega seveda jaz nisem nikoli govoril, pač pa sem pred nekaj meseci govoril s Francem Kosom iz Liboj, ki mi je rekel, da so zato izstopili od O. R. S. J., ker niso dobili nikake podpore. Razložil sem mu, da je imel Oblastni odbor S. D. Z. J. za Slovenijo nad 30 tisoč deficita, katerega je pokrila O. R. S. iz svojih sredstev, in da je plačeval tudi podpore, kar je razvidno iz »Delavca« z dne 25. septembra 1925 v članku »Razbijači na delu.«

Tega se, mislim, Kos še dobro spominja. Takrat mislim, da me je trezno poslušal in ni govoril kakor na zadnjem Bernotovem sestanku v Libojah, ko je to razlagal in je pri tem zamenjal Liboje za celo Slovenijo.

Bolje bi bilo, da bi se poročalo, kako žalostno so praznovali 1. maj. Pilo se je in pilo, potem si pa niso upali shoda otvoriti, ker so na cesti zapazili par orožnikov. To ni socializem, to je figovstvo. Za enkrat naj zadostuje, drugič bomo pa napisali pesniško poevst o štrajkbreherjih, o dvoreznem nožu, o upoštevanju osemurnega delavnika in končno tudi nekaj o zadnjih županskih volitvah v Petrovčah, da bodo tudi drugi tovarniški delavci v Libojah vedeli, kakšne razmere in kakšne junake imamo na svetu. — Franc Košak.

Kropa.

Na dopis v »Pravici« odgovarjamo sledeče: da je krščanstvo sila, tega vam ne pripoznavamo samo mi, pač pa tudi otroci na lačnih želodecih in klofutah pri obhajilni mizi ter pri draginjskih dokladah. Kdor se pa tej sili postavi v bran, pa obračunajo z njim po vzgledih španske inkvizicije, in sicer navadno s tem, da ga kratkoma vržejo na cesto, čeprav je njegova družina doma v obupnem položaju. Na drugi strani pa se je ščitila krščanska sila onih, kateri so hodili okrog farovža z rožnim

vencem v roki in s črno dušo v prsih, s tem, da se je vsakemu pomagalo do kolikor mogoče dobrega korita. Ima ta sila tudi že dobrih sedem let organizacijo Jug. str. zveze, ki pa spi spanje pravičnega. Delavstvo je spregledalo in uvidelo, da krščanska sila in Jug. strok. zveza ne privedeta do pravega uspeha, zato si je ustanovilo podružnico »Svoboda«, da povzdigne potom izobrazbe delavstvo do boljše bodočnosti. — Spartakovec.

Pavel Dorohov:

Zapihljal je veter.

(Iz romana »Golgota«. Prevel I. V.)

(Konec.)

Od železniških naselbin pa do Lrtiša vodi ozka steza. Tisti večer so po tej stezi prihajali delavci, posamezno, po dvoje, po troje. Na plečih so nosili protice z vrvice, v rokah — majhna vedra.

Iz majhih, zakajenih hišic prihajajo ljudje.

»Greste na ribolov, kaj?«
»Ženske hočejo ribjo juho.«
»Mnogo sreče!«

Tisto noč je drugega brega priplaval čoln k ribičem. Velik mož je skočil na breg. Obkrožijo ga veselo. Bil je Petruhin. Stiskajo mu roke, vprašujejo ga, pogovarjajo se vso noč.

In ko se na vzhodu pojavi jutranja zarja in se njen blesek zablesketa na reki, skoči Petruhin v čoln in odvesla na drugi breg nazaj.

Arsenal stoji v rebri. Motno se svetlika pod njim reka. Levo — mesto, desno — kolodvor, za njim polje. Ob strmini koraka gor in dol straža. Utrujena je, obstoji. Posluša šum noči. Pod strmino zašumi trava. Grude se strkljajo z brega, kot da je nekdo nepredvidno stopil. Straža je dvignila puško. Zaklopnica zarožlja.

Tiho vse. Doli pluskajo valovi. Mož globoko vzdihne. Roko stisne na prsi.

»Proketo, kako sem se nstrašil...«
Ali ni končal svojih misli. Velika črna ptica je prhutnila in se dvignila

v zrak. Straža je samo zastokala, spustila puško in se zgrudila.

Temne postave so se zdajci pojavile iz grmičja.

Brž, brž. Delalo se je s ključi, ditrihi, s pilami. Brez šuma se odprejo široka vrata arsenala. Puške, strojnice, patroni. Dva voza se pojavita iz noči. Brž, brž...

Neko temno avgustovsko noč se pojavi oborožena četa pred ječami. Brez strela se odstrani straža. V stražnico plane ducat ljudi z nasajenimi bajonetmi. Nekdo skoči po koncu.

»Da se nikdo ne zgane!«
Razkropijo se po hodniki ječe.

»Odprite celice.«

Preplašeni pazniki begajo. Odmi-kajoči se zapahi rožljajo.

»Ven sodrugi!«

Petruhin plane v celico, kjer je z Vero, Salomonom, Andrejevičem in drugimi bil zaprt. Takrat jih je bilo štirideset.

»Sodrugi, koliko vas je?«

»Pet!«

»Ali ni bilo vas štirideset!«

Obrazi sodrugov se mu pojavijo pred ožmi. Saharov, Morosov, Salomon, Vera, Andrejevič, mladi kmečki fant Sergej. S kratkim vzdihom prežene Petruhin spomine. Sedaj treba misliti na druge stvari. Pozneje. Pozneje...

»Brž, sodrugi.«

Osvobojeni se oborožijo s puškami in revolverji, ki so jih odvzeli straži in paznikom. Molče se postavijo v vrste.

»Sodrugi, kdo gre z nami? Kdor ostane v mestu, ne sme vzeti orožja. Brž, brž!«

Eden iz petero osvobojenih stopi k Petruhinu. Da mu zavoji. Zlato zablesketajo Verine kite v papirju.

»Kakor svetinjo smo čuvali, si dajali iz rok v roke. Vi jih boste oddali njeni materi. Jaz ne ostanem v mestu.«

Trdi Petruhin vztrepeti. Molče vtakne zavoj v žep. Kratko, zamolklo povelje:

»Naprejš! Marš!«

Zjutraj je izdala vlada ukaz: Vsi, ki se prostovoljno vrnejo v zapor, ne bodo kaznovani.

Po noči pa divjajo ogromne eno-oke pošasti po mestu — tovorni avtomobili. Za njimi strojnica, ob straneh štrleči bajoneti. Kašljajoč drve k ječam. Zopet odmevajo težki koraki po odmevajočih koridorih ječe, zopet rožljajo zapahi vrat, zopet se polnijo celice.

S hlastnimi koraki hodijo patrole po praznih ulicah. Koraki jezdecev odmevajo glasno po tlaku.

Preplašeno se oglašajo glasovi straž v napeti molk:

»Stoj! Kdo je?«

Mala, stara ženica v črnini ne spi tisto noč. Sedi ob oknu in strmi v praznoto nepremične noči. Čaka.

»Vera... Hčerka...«

Slišijo se koraki pod oknom. Tiho poteka na okno.

Starka plane, odpre okno.

Zasliši oprezno šepetanje:

»Ne plašite se; jaz sem Verin sodrug.«

»Tako, tako.«

Plane k vratom. Noge se ji zapletajo v krilo. Tresoč se roke ne morejo najti zapaha.

»Skupaj z Vero sem bil zaprt. Tisti večer je prosila, da vam izročim tole...«

Podal ji je zavoj. Zlato las zalesketa.

»Vera, golobičica moja...«

Suhi prsti se potope v svilo las, starka jih pritisne na obraz. Pleča se ji potresajo od joka.

»Moje dete...«

Zaupljivo prime za roko velikega, črnega moža.

»Bili ste z njo... Pripovedujte mi...«

Dolgo je pripovedoval. Ko se je dvignil, je vzela njegovo glavo s tresočimi rokami, ga pritisnila k sebi in ga poljubila na čelo.

»Vi se vrnete, da? Bili ste njen prijatelj. Jaz vas ljubim kot svojega sina.«

»Vrnem se zopet.«

Stopil je na cesto. Pritisnil je roko na glavo.

Samo zobje so zaškripali. Dvignil je svoje močne pesti, zagrozil spečemu mestu in izginil v stranski ulici.

Underwood

pisalni stroji pri
LUD. BARAGA, Ljubljana
Šelenburgova ulica št. 6/1.

Telefon številka 980.

162

Produkcija - kréma za čevlje.

Zahtevajmo in kupujmo vedno in povsod le »Produkcijo kréma« za čevlje. 130

Naročajte in širite
„DEL. POLITIKO“!

Makulturni papir

se prodaja po 4 — Din za 1 kg.
Več se poišče v upravi lista.

SPLOŠNO KONZUMNO DRUŠTVO „POSAVJE“
V ZAGORJU OB SAVI.

Ima svoje prodajalne v Zagorju, Loka pri Zagorju in Velenje.
Blago prodaja vse vrste specerijskega in manufakturo po najnižjih dnevnih cenah. — Član lahko postane vsak.

Pristopnina Din 2-50

Delež Din 50—

RAVNATELISTVO.

194

Drva

bukova, cepanica, dolge ali zagane, suhe, dalje odpadke od žage in park. t prodaja po najnižjih cenah tovarna parket IVAN SIŠKA, Metelkova ulica 4. Dostavlja se posamezne vozove tudi na dom.

Lokal

z bližini 1. deške šole na Ledini se odda proti primerni najemnici. Ponudbe pod »Loka« na upravo Del. Politike.

Čopiče in ščetke
izdeluje najceneje in najlepše

Hinko Šimen
Turjaški trg št. 8.

M. RAUCH

trgovina stekla
Celje, Prešernova ul.
priporoča steklo za okna, zrcala slike, okvirje za slike, svetilke, porcelan, kameno posodo itd. itd.
Na drobno! — Na debelo

26. junija do 5. julija 1926.

Pod pokroviteljstvom Nj. Vel. Kralja

VI. LJUBLJANSKI
MEĐNARODNI VZORČNI
VELESEJEM.

Najstarejša in najbolj obiskana gospodarska razstava naše države.
Zbirališče trgovcev, obrtnikov in industrijalcev.
Razstavljaleci so samo prvovrstna podjetja. — Cene brezkonkurenčne.

Torej najuglednejši ogled in nakup vsakovrstnega blaga. — Permanentna legitimacija upravičuje na 50% znižanja na vseh vlakih (tudi brezovskih razen S. O. E.). Cena Din 30.—.

Najcenejša prilika za izlete in obisk alpskih krajev in kopališč divne Slovenije.

Tehnične novosti. Razstava »SLOVENSKA ŽENA«. — HIGIJENSKA RAZSTAVA.

Stanovanja preskrbljena

Legitimacije se dobe v denarnih zavodih, gospodarskih društvih, potniških pisarnah itd. itd.

Čevljarji pozor!

Prvo čevljarsko učilišče v Ljubljani otvori priročno, teoretično in praktično tečaj za g. mojstre in g. pomočnike. Sprejemajo se tudi vajenci, posebno sinovi g. mojstrov v praktično in teoretično vežbo. Priglasite se lahko tudi udeleženci z dežele. Pojasnila in prijave pismene in ustne sprejema oblastveno priznani strokovni učitelj in vodja tečaja K. MAJČEN, Celovška c. 57. Ljubljana VII.

Zaloga pohištva in pletenih izdelkov!

Kdor želi pohištvo za svoje stanovanje, ali želi popolniti, kar mu manjka, naj se ogleda veliko zalogo »Produkcije« na Tržaški cesti v Ljubljani. — Na pismeno povprašanje takoj odgovor. — Priloži naj se znamka.

„PRODUKCIJA“
LJUBLJANA, Tržaška cesta, kolonija »Stan in Dom«.

196